

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ קרח, ב' תמוז, ה'תשל"ד

יוצא-לאור לש"פ קרח, ב' תמוז, ה'תשפ"א

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

ה' תהא שנת פלאות אראנו

שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

פתח דבר

לקראת ש"פ קרח, ב' תמוז הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק מהתוועדות ש"פ קרח, ב' תמוז ה'תשל"ד, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום הבהיר כ"ח סיון, ה'תשפ"א (היי' תהא שנת פלאות אראנו), שמונים שנה להצלת כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע מעמק הבכא האירופאי והגעתם צלחה לארצות הברית, ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2021 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5781 • 2021

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

בס"ד. ש"פ קרח, ב' תמוז, ה'תשל"ד

(הנחה בלתי מוגה)

והנה פרח מטה אהרן וגו' ויגמול שקדים¹. ומבואר בזה בלקו"ת² (וגם בסהמ"צ להצ"צ³), להבין למה שקדים, הנה שקדים הם ממהרים להגמר יותר מכל הפירות ותבואות, וע"כ נקרא שקד שהוא ענין מהירות, כמ"ש מקל שקד גו' כי שקד אני על דברי לעשותו. וזהו רמז על הכהונה, כי הנה אהרן אותיות נראה⁴, שעל ידו היו כל ההתגלות והמשכות האורות מלמעלה למטה במהירות גדולה בלי שום עיכובים. וכפי שממשיך לבאר (ובארוכה בקונטרס ומעין⁵), שכיון שהמשכה מלמעלה למטה, מרום המעלות עד למטה, צריכה לעבור דרך השתלשלות מדרגות רבות, הרי יש אפשרות שיהי' עיכוב וכיו"ב באופן ההמשכה כו'. אמנם כשנמשך האור והשפע מלמעלה ע"י אהרן וכל הכהנים שנושאים את ידיהם ומברכים את העם בברכת כהנים, אזי השפע היא נמשכת במהירות דרך כל העולמות באין מונע ומעכב, וכמ"ש⁶ עד מהרה ירוץ דברו, שפירושו שהשפע הולך במהירות כו' [לא רק מהירות בכמות, אלא גם מהירות באיכות, היינו, שהאור והשפע נמשך למטה כפי שהוא למעלה]. וטעם הדבר הוא לפי ששורש ומקור ההמשכה הוא מבחי' רב חסד, שהוא חסד עליון שלמעלה מסדר ההשתלשלות, ולכן המשכתו היא באופן שאין מונע ומעכב בעדו, וכמשל נהר גדול במאד שהליכת המים היא בתגבורת גדולה, ולא יוכלו עצים ועפר וכיו"ב לעכב הליכת המים, כי הנהר הלך ילך כמנהגו וישטוף העצים והעפר המעכבים כו'.

(ב) **ויש** להוסיף בזה, בהקדים, שהמאורע דמטה אהרן (שמורה על מעלת הכהונה שעל ידה באה ההמשכה מלמעלה באופן דעד מהרה ירוץ דברו) הי' לאחרי המחלוקת של קרח על הכהונה, לפי⁷ שרצה לעשות מהגבורות עיקר, שזהו ענינם של הלויים שהם מבחי' הגבורות, שהו"ע הרצוא והעלי' למעלה כו'. וכמבואר בלקו"ת במאמר שלפנ"ז ד"ה

(6) מאמר יז ואילך.

(7) תהלים קמז, טו.

(8) ראה לקו"ת פרשתנו שם נד, סע"ב

ואילך.

(1) פרשתנו יז, כג.

(2) פרשתנו נה, ג ואילך.

(3) דרמ"צ קיב, א ואילך.

(4) ירמ"א, יא-יב.

(5) ראה לקו"ת בהעלותך ל, סע"א.

ועבד הלוי הוא⁹, שהפיו בזה כמ"ש בזהר¹⁰ שכל עבודת הלויים היינו להמשיך מבחי' הוא, בחי' בינה, עלמא דאתכסיא, והיינו, להוציא המדות אהוי"ר מההעלם (דבחי' הוא, עלמא דאתכסיא) אל הגילוי, שהו"ע הרצוא להיכלל למעלה כו', שנולד מההתבוננות בגדולתו ית', שהוא בחי' מוחין דאימא כו'. ולכך היתה עבודתם בשירה בפה בקול ובזמרה בכלי כו'¹¹, וכענין כל בעלי השיר יוצאין בשיר¹², שהו"ע היציאה מההגבלה להיכלל באוא"ס כו'. ולאח"ז הי' הענין דמטה אהרן שמדגיש את מעלת הכהנים דוקא, שענינם הוא ההמשכה מלמעלה למטה, ואילו עבודת הלויים היא באופן דילוו עליך וישרתוך¹³, שהם טפלים בלבד אל הכהנים. ונמצא, שדוקא לאחרי וע"י מחלוקת קרח ניתוסף תוקף בענין הכהונה, ע"ד הידוע בענין מן המיצר גו' ענני במרחב¹⁴, שלפי ערך המיצר והדוחק כן ערך המרחב כו', וכהמשל מאמת המים¹⁵, שדוקא ע"י המניעה והעיכוב וסתימת הליכת המים, נעשה תוקף התגברות המים שהולכים בתוקף ההילוך יותר ועד שמולכים עמהם גם את הסתימה כו' (ע"ד האמור לעיל בביאור הענין דעד מהרה ירוץ דברו ע"פ המשל מתגבורת המים כו').

ג) **ויש** לקשר ענין זה עם המבואר במאמר ד"ה מן המיצר קראתי י"ה דא' דר"ח תמוז תרפ"ז¹⁶, דהנה, כל קריאה היא קריאה בתפלה לעורר רחמים כו', וא"כ, מהו אומר¹⁷ מן המיצר קראתי י"ה דוקא, דלכאורה הי' צ"ל הקריאה לשם הוי', כמ"ש¹⁸ כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כהוי' אלקינו בכל קראנו אליו, ולמה במקום המיצר הקריאה היא לי"ה, שהם ב' אותיות הראשונות דשם הוי'.

וממשיך במאמר לבאר מ"ש¹⁹ בטחו בהוי' עדי עד כי בי"ה הוי' צור עולמים (שגם בפסוק זה נאמר י"ה, וקודם להוי', היינו, שהוא נעלה יותר מהוי'), דפירושו, שהבטחון בהוי' צריך להיות עדי עד, היינו עד בחי' מדריגת עד (דבבטחון יש כמה מדריגות, והמדריגה היותר

9) נה, ב"ג.
 10) פרשתנו ח"ג קעח, ריש ע"ב.
 11) ראה לקו"ת ברכה צח, ג. ובכ"מ.
 12) שבת רפ"ה. וראה לקו"ת פינחס עז,
 ג. ובכ"מ.
 13) פרשתנו יח, ב. וראה אוה"ת פרשתנו
 ע' תשיח ואילך.
 14) תהלים שם. וראה סה"מ תקס"ד ע' יז.
 ובכ"מ.
 15) סה"מ תר"ם ח"ב ס"ע תקיג ואילך.
 תרס"ט ס"ע קמ. ובכ"מ.
 16) סה"מ תרפ"ז ס"ע קפט ואילך.
 17) תהלים שם, ה.
 18) ואתחנן ד, ז.
 19) ישעי' כו, ד. וראה ד"ה מי מנה דש"פ
 חו"ב, י"ב תמוז תשי"ב (סה"מ תשי"ב ע'
 שכא ואילך).

עליונה היא עדי עד), וטעם הדבר הוא לפי כי ביי"ה הוי' צור עולמים, לפי שהתהוות העולמות היא בב' אותיות ראשונות דשם הוי' שהם י"ה, כאמרם ז"ל²⁰ ביו"ד נברא עוה"ב ובה"א נברא העוה"ז.

ד) **והענין** בזה, ע"פ מ"ש בביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי²¹ והצמח צדק²², שענין הבטחון הוא רק בבחי' עד, דקאי על ספירת המלכות, כי הלשון עדי עד קשור עם ענין הזמן, ששרשו מספירת המלכות²³, ועד לכללות בחי' ז"א, כמרומו בתיבת ע"ד, כי, ע' הוא ז"א שכולל ז' ספירות כל אחד כלול מעשר, וד' הוא המלכות, כי שרש הבטחון הוא בבחי' המדות, כמשל האדם שבוטח באהבת חבירו כו', וזהו גם ענין הבטחון בה', שבא מבחי' תוקף ועוז תגבורת המדות אהוי"ר כו', להיות נכון לבו בטוח בה' שלא יעזוב ג"כ חסדו ואהבתו ממנו לעזרו ולמלא בקשתו כו'. אמנם, למעלה מבחי' עד, דהיינו בבחי' י"ה, הנה לשם לא מגיע הבטחון של האדם, כי שם הוא תכלית הביטול שלמעלה ממדרגת האהבה שממנה נמשך הבטחון שמובטח באוהבו האמיתי, ואילו מענין הביטול נמשך הריחוק והשפלות כו', שאז לא שייך כ"כ שיהי' אצלו הרגש של בטחון להיות לבו נכון ובטוח בלי שום ספק כו'. וי"ל גם באופן אחר, שענין הבטחון הוא מצד זה שמקיים תומ"צ ובטל להקב"ה כו', דכיון שהביטול פועל השראת השכינה (כמבואר בתניא²⁴), לכן יכול להיות סמוך ובטוח שיתמלא מבוקשו כו'. אמנם, ענין זה שייך רק בדרגא ששם נוגע ענין התומ"צ כו', משא"כ בדרגא נעלית יותר שענין התומ"צ אינו תופס מקום כו', כמאמר²⁵ וכי איכפת לי' להקב"ה אם שוחט מן הצואר או מן העורף כו', וכמ"ש²⁶ שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך, שאינו תופס מקום כלל כו'.

אמנם אף שבבחי' זו לא שייך ענין של בטחון, הנה עז"נ²⁷ טוב לחסות בהוי' מבטוח באדם, מבטוח הוא מלשון וטח את הבית²⁸, שהוא לשון טיחה ודיבוק, שדבקה בחי' זו בפנימיותו ותוך תוכו, ולחסות הוא שחוסה בצל ומקיף שלמעלה, וזהו טוב לחסות בבחינת מקיף שמבחי' הוי' יותר מבחי' השראה פנימית של בחי' אדם העליון כו'²⁹, והיינו,

26 משלי ל, כח. וראה תו"א מקץ לד, סע"ד.

27 תהלים שם, ח.

28 מצורע יד, מב.

29 ראה לקו"ת דרושי שמע"צ צ, ד.

20 מנחות כט, ב.

21 פו, ג ואילך.

22 ח"א ס"ע קפח ואילך. ע' קצ ואילך.

23 ראה תניא שעהיה"א פ"ז. ובכ"מ.

24 פרק לה.

25 ב"ר רפמ"ד.

שבבחי' זו לא שייך ענין של בטחון, שהוא לשון טיחה ודביקות, אלא רק לחסות בה', שאינו כמו שמובטח ממש כו'.

ה) אך יש עוד פירוש בענין בטחו בהוי' עדי עד, שעדי עד הוא מלשון ותבואי בעדי עדיים³⁰ (כפי' רש"י שהוא לשון עד, כמו בטחו בה' עדי עד), שהו"ע הקישוטים, ומבואר בלקו"ת פקודי³¹ שקאי על בחי' הכתר שלמעלה מהשתלשלות כו', וקשור גם עם הפי' הפשוט בעד, כמו עד פה תבוא³², דהיינו, שעד כאן שייך בחי' השגה, ולא עד בכלל, שאין בבחי' הכתר שום השגה כלל, באופן שלא קיימא לשאלה כו'³³. אך דוקא מצד בחי' זו שייך ענין הבטחון, וכפי שמבאר במאמר³⁴ שבחי' עדי עד הוא בחי' סוכ"ע, כי, כל מה שיש מניעות ועיכובים על לימוד התורה וקיום המצוות הוא מצד הגלות, שזהו לפי סדר ההשתלשלות בבחי' ממכ"ע, משא"כ מצד בחי' סוכ"ע כו'. והענין בזה, כמבואר בראשית חכמה³⁵ בפ"י הכתוב³⁶ בטח עליו והוא יעשה, שעליו זה הוא כמו השלך על הוי' יהבך³⁷, דפי' על הוי' היינו בחי' שלמעלה משם הוי', וא"כ, הבטחון הוא דוקא בע"ק שלמעלה מז"א. וכן מבואר שם³⁵, שהבטחון נמשך מההשגחה התדירא דעינא פקיתא³⁸, שעזז³⁹ הנה לא ינום ולא יישן גו', משא"כ בז"א נאמר⁴⁰ עורה למה תישן גו'. ואין סתירה לזה מהאמור לעיל שבדרגא נעלית יותר אמרו מה איכפת לי' להקב"ה כו', ושמיית בידים תתפש כו', כי⁴¹, מצד פנימיות המקיף מגעת ההמשכה רק בקדושה, לבני' דוקא, באופן שיהיו לך לבדך ואין לזרים אתך⁴².

וי"ל שזהו מה שמסיים בכתוב בטחו בהוי' עד עדי כי בי"ה הוי' גו', שי"ה קודם להוי' שהוא למעלה משם הוי', שמורה על ההמשכה מפנימיות עתיק (פנימיות המקיף) כפי שמתלבשת בחו"ב, י"ה, שעייז באה למקום הראוי דוקא, כידוע בענין ויוציאנו הוי' אלקינו גו'⁴³, ע"י שאו"א הלבישו לזרועות דא"א כו'⁴⁴.

-
30 יחזקאל טז, ד.	40 שם מד, כד.
31 ד, ד ואילך.	41 ראה גם אוה"ת תצוה ח"ז ע' בתצו.
32 איוב לח, יא.	סה"מ תרנ"ט ע' קנד [קסד]. תרס"ה ע' כז [מב].
33 ראה זהר ח"א א, ב.	42 משלי ה, יז.
34 סה"מ תרפ"ז שם (ע' קצה).	43 הגדה של פסח פיסקא עבדים היינו.
35 שער האהבה רפי"ב.	44 ראה פרי עץ חיים שער חג המצות
36 תהלים לז, ה.	פ"ז. סידור (עם דא"ח) רצג, ג [תל, א] ואילך.
37 שם נה, כג. וראה זח"ג עט, ב.	דרמ"צ עט, סע"א ואילך.
38 זח"ג (אר"ר) קכט, ב ואילך.	
39 שם קכא, ד.	

ו) **והנה** כדי להגיע להגיע למדריגה נעלית זו, הרי זה ע"י ענין המיצר דוקא, שאז הקריאה היא מן המיצר, שהוא מקום צר ולחץ ביותר, וכמו היושב בבית האסורים כו' (כמובא בהתחלת המאמר⁴⁶), כמבואר במאמר⁴⁵ שדוקא ע"י דחיקה ולחיצה מגיעים למעלה ומדריגה עליונה יותר כו', וכמאמר⁴⁶ אין התורה מתקיימת אלא במי שמוסר נפשו עליו, ואז אור תורה מחייהו⁴⁷. וזהו³⁴ מן המיצר, דבעת המיצר ולחץ כו' עד אשר כשל כח הסבל⁴⁸, אזי הקריאה היא אל י"ה כו'. ואז ענני במרחב י"ה, שהוא ענין פדי' בשלום⁴⁹, שהוא תורה⁵⁰ אורי⁵¹, דכל העוסק בתורה טל תורה מחייהו⁵² (שזהו"ע תחיית המתים בעבודה, כידוע בענין זוטרא דבכו מחי' מתים⁵³).

ז) **וענין** זה מהוה הוראה לכל אחד מישראל, וגם נתינת כח שנמשכת מנשיא הדור שפעל פתיחת הענין כו'⁵⁴, שאין להתחשב במניעות ועיכובים, ואפילו דברים המעלימים ומסתירים כו', אלא לילך לבטח דרכו כו', ומתוך שמחה (וכידוע⁵⁵ שעצם היציאה למלחמה מתוך שמחה פועלת הנצחון כו'), ועי"ז מתבטלים כל המונעים ומעכבים המעלימים ומסתירים כו', וכנ"ל ממשל הליכת המים דנהר גדול שהלך ילך כמנהגו וישטוף כל הדברים המעכבים כו'. ואז גם ההמשכה מלמעלה היא מבחי' רוב חסד, שהולך ונמשך באופן דעד מהרה ירוץ דברו, כמו שפרח מטה אהרן ויגמול שקדים, וע"פ הידוע בענין בהעלותך את הנרות⁵⁶, הרי זה נמשך ע"י אהרן לכללות נש"י ולכל אחד מישראל (כלשון הכתוב⁵⁷ ואתם תלוקטו לאחד אחד בית ישראל), ובאופן דאהרן אותיות נראה, שיומשך האור למטה להיות נראה אור⁵⁸, לעיני בשר⁵⁹.

ספלו¹. (53) ראה ע"ז י, ב. ספר השיחות תש"ג ע' 99. (54) ראה סה"מ תרע"ח ע' רפג. (55) ראה ספר השיחות תש"ה ע' 59. (56) ראה לקו"ת ר"פ בהעלותך. (57) ישעי' כז, יד. (58) תהלים לו, י. לקו"ת סוף פרשתנו. (59) חסר הסיום (המו"ז).	(45) סה"מ תרפ"ז שם (ע' קצד). (46) ראה ברכות סג, ב. (47) ראה כתובות קיא, ב. (48) נחמי' ד, ד. (49) ע"פ תהלים נה, יט. (50) משלי ו, כג. (51) ראה שערי תשובה ח"א נז, א. סה"מ תרנ"ט ע' קסג [קעה]. תש"ד ע' 108. (52) ילקוט שמעוני ישעי' רמז תלא. תניא

בס"ד. שיחת ש"פ קרח, ב' תמוז, ה'תשל"ד.

בלתי מוגה

א. בנוגע לפרשת המאסר והגאולה, ידוע (לכל אלו שהיו שם באותו זמן, וגם לאלו שלא היו שם — ע"פ המסופר בשיחות¹) שבתחילה היתה ידיעה וקס"ד שכ"ק מו"ח אדמו"ר ישתחרר מהמאסר ויבוא לביתו ביום חמישי א' דר"ח תמוז (כפי שהיתה הקביעות בשנה ההיא, כקביעות שנה זו, הן בנוגע לט"ו סיון והן בנוגע לר"ח, ג' וי"ב"ג תמוז), ולאחרי שהמתינו לבואו, התברר בסופו של דבר שלא יבוא היום, ובפועל השתחרר ובא לביתו ביום ראשון ג' תמוז.

ונמצא, שיום הש"ק זה, ב' תמוז, הוא בין שני זמנים אלו — היום שבו היתה קס"ד שיבוא, והיום שבו בא בפועל.

וישנו גם המאמר של בעל השמחה והגאולה ד"ה מן המיצר קראת י"ה² מיום א' דר"ח תמוז (שכבר נדפס³), ובסיומו⁴: "ואז ענני במרחב י"ה² שהוא ענין פדי' בשלום, שהוא תורה אור⁵, דכל⁶ העוסק בתורה טל תורה מחייהו".

ובביאור קשר הענינים יש לומר:

כיון שכל ענין שבעולם מתחיל בתורה⁷, הנה כדי לפעול ענין הגאולה בעולם, צ"ל תחילה ענין הגאולה בתורה.

ולכן, עוד בהיותו במאסר, במעמד ומצב דמיצר כו' (כפי שנזכר גם במאמר³ "שהוא מקום צר ולחץ ביותר, וכמו... היושב בבית האסורים כו") — הזכיר כבר באמירת המאמר (תורה) את הענין ד"ענני במרחב י"ה, שהוא ענין פדי' בשלום"⁴,

והוסיף לבאר "שהוא תורה אור, דכל העוסק בתורה טל תורה מחייהו", והרי הענין ש"טל תורה מחייהו" הוא באופן של חיים כפשוטם (גם בגשמיות) כפי שהם בתכלית השלימות, ומובן, שבשביל זה צ"ל לכל לראש היציאה ממאסר כו'.

(1) ראה שיחת ש"פ קרח, ג' תמוז תש"א
 ס"ח (סה"ש תש"א ע' 139). וראה גם תו"מ
 חל"ד ע' 141. וש"נ.
 (2) תהלים קיח, ה.
 (3) סה"מ תרפ"ז ס"ע קפט ואילך.
 (4) שם ע' קצה.
 (5) משלי ו, כג.
 (6) ראה יל"ש ישעי' עה"פ כו, יט. וראה
 כתובות קיא, ב.
 (7) ראה ב"ר בתחלתו. זח"ב קסא, סע"א
 ואילך.

ולאחרי שישנו ענין הגאולה כפי שהוא בתורה, אזי יכולים להמשיך זאת גם בפועל ובגלוי בעולם.

ב. והנה, בנוגע לעריכת התוועדות בקשר עם כל הנ"ל — הי' מן הראוי לעשות זאת בג' תמוז, או בר"ח תמוז. אבל מצד כמה סיבות, כולל גם טירחא דציבורא, נערכת ההתוועדות ביום הש"ק שבין ר"ח לג' תמוז. ובהתאם לכך, יש להתעכב על הקשר והשייכות לפרשת השבוע — פרשת קרח.

ובהקדמה — שקביעות הפרשיות בשנה ההיא היתה אמנם באופן אחר, אבל אעפ"כ, יש ללמוד הוראה גם מקביעות הפרשיות בשנה זו, שהפרשה שקורין בשבת שבין ר"ח לג' תמוז היא פרשת קרח (נוסף על ההוראה שלמדים מקביעות הפרשיות בשנה ההיא).

ג. בפרשת השבוע מדובר אודות העילוי דכהונת אהרן. וסיום ה"פרשה החסידית" (בלקוטי תורה⁸) — במאמר ד"ה "והנה פרח מטה אהרן כו' ויגמול שקדים".

ומבואר שם, ש"שקדים הם ממהרים להגמר יותר מכל הפירות והתבואות כו'", "וזהו רמז על הכהונה", כי, "כשנמשך האור והשפע ע"י אהרן . . (וה)כהנים הנושאים את כפיהם ומברכים את העם בברכת כהנים, אזי השפע היא נמשכת במהירות . . באיזן מונע ומעכב כו'", באופן ש"עד מהרה ירוץ דברו"¹⁰.

וממשיך לבאר, שזהו "עד"מ נהר גדול במאד שהליכת המים הוא בהתגברות גדולה לא יוכלו לעכב הליכת המים . . ע"י עצים ועפר . . כי אם הלוך ילך כמנהגו וישטוף העצים והעפר המעכבים כו'".

וענין זה קשור עם תוכן המאמר הנ"ל, שכאשר "מן המיצר קראתי", "אז ענני במרחב"¹¹ — כפי שרואים במשל הנ"ל ממרוצת המים, שלא זו בלבד שעצים ועפר אינם יכולים לעכב הליכת המים, אלא אדרבה: דוקא ע"י שישנם דברים שמנגדים למרוצת הנהר, נעשית הליכת ומרוצת המים בהתגברות גדולה יותר.

וע"ד תורת הבעש"ט¹² על הפסוק¹³ "עת צרה היא ליעקב וממנה יושוע", "ממנה" דייקא, ש"מן הצרה ההיא תצא לו עוד ישועה", שאז הישועה היא בתוקף ורעש ("שטורעם") גדול יותר מאשר ישועה סתם.

(8) נה, ג ואילך.

(9) פרשתנו יג, כז.

(10) תהלים קמו, טו.

(11) ראה גם במאמר שנאמר בהתוועדות

פ"ב (לעיל ע' 4).

(12) ראה כש"ט בהוספות ס"ט ואילך.

וש"נ.

(13) ירמ' ל, ז.

ד. וכיון ש"ב"ת רישא גופא אזיל¹⁴, הרי מובן, שכל האמור לעיל נוגע לכל אלו השייכים לבעל השמחה והגאולה (אם השייכות היא בעבר, בהוה או בעתיד) — שגם הם צריכים להתנהג לעבוד עבודתם מבלי להתפעל ממניעות ועיכובים העלמות והסתרים כו', ואדרבה, שע"י המניעות והעיכובים גופא נעשית העבודה בתוקף והתגברות עוד יותר.

ולהעיר, שעכשיו, כש"הימים האלה נזכרים ונעשים"¹⁵, הרי זה באופן נעלה יותר מכמו שהי' בר"ח תמוז בשנה ההיא — כיון שאז הי' עדיין מעמד ומצב של מיצר כו', ולא ראו איך ש"מ"ן המיצר" (מה"צרה") גופא נעשה מעמד ומצב של מרחב (ישועה) כו'. — ענין זה נפעל אמנם בתורה, אבל לא ראו זאת בפועל ובגילוי; ואילו לאחרי ש"לשנה אחרת קבעום"¹⁶, הנה כבר בר"ח תמוז יודעים בבירור ובוודאות שישנו הענין ד"ענני במרחב י"ה, שהוא ענין פדי' בשלום", ובאופן ד"עד מהרה ירוץ דברו", החל מהגאולה בג' תמוז, ב"ב"י"ג תמוז, ועד לשלימות הגאולה באופן שיכולים לברך ברכת הגומל¹⁷.

ה. וההוראה מזה — ע"פ דברי בעל השמחה והגאולה¹⁸ שהתכלית והבחינה של כל דבר היא המסקנא וה"בכ"ן בנוגע לפועל ממש:

במכתבו מיום ט"ו סיון, יום התחלת המאסר, בשנה שלאח"ז¹⁹, כותב בעל השמחה והגאולה שיש לנצל זאת ל"התעוררות לחיזוק התורה והיהדות", "הרבצת התורה וחיזוק הדת". ומוסיף להבהיר, שאין כוונתו ליחידי סגולה בלבד, אלא ל"כל מחבבי תורתנו הק', שומרי מצוה, וגם אשר בשם ישראל יכונה", כך, שכל אחד יכול לעסוק בזה, ואין הדבר תלוי אלא ברצונו, שאז, בא הדבר לידי פועל.

ויה"ר שכל אחד יעסוק בענינים אלו, ומתוך שמחה וטוב לבב, ובאופן ד"עד מהרה ירוץ דברו", ועי"ז פועלים גם את ענין הגאולה באופן ש"מיד הן נגאלין"²⁰, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

* * *

ו. האמור לעיל אודות ההוראה ממכתב בעל השמחה והגאולה לעסוק בחיזוק התורה והיהדות, אינו סיבה מספקת לעריכת התוועדות ביום הש"ק ב' תמוז, שזהו זמן בלתי רגיל לעריכת התוועדות.

14 עירובין מא, א. וראה סוטה מה, ב.
 15 אסתר ט, כח. וראה רמ"ז בס' תיקון שובבים. הובא ונת' בס' לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.
 16 לשון חז"ל — שבת כא, ב. וראה גם תו"מ חס"א ריש ע' 22. וש"נ.
 17 ראה גם תו"מ חס"ב ע' 319. וש"נ.
 18 ראה סה"מ ה'ש"ת ע' עא. וראה גם תו"מ חנ"ח ריש ע' 399. וש"נ.
 19 אג"ק שלו ח"ב ע' פ ואילך. וש"נ.
 20 רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

ומה גם שעריכת התוועדות בכלל, שיש בה טירחא דציבורא, להקהיל את כל הקהל וכו', הו"ע הדורש אחריות גדולה, כיון שעיי"ז מבטלים כו"כ מישראל מלימוד התורה כו'.

[ובפרט שישנם כאלו שמפקים וישנים כו', ובכלל לא שומעים את הדברים הנאמרים בהתוועדות, ויש שגם מפריעים לאלו שרוצים לשמוע כו'. ואפילו בנוגע לאלו ששומעים את הדברים הנאמרים בהתוועדות, על מנת להביאם לידי פועל (ולא כמו אלו שמסתפקים בשמיעת הדברים בלבד, אבל לא באופן שיהי' נוגע בפועל) — הרי אם היו יושבים ללמוד בעצמם המכתב הנ"ל עם המאמר שצורף אליו²¹, וכיו"ב, יתכן שהיו פועלים יותר].

ואף שענין זה שייך בנוגע לכל התוועדות — הנה בשלמא בשבת מברכים החודש, כיון שיש ציווי מכ"ק מו"ח אדמו"ר לערוך התוועדות²², אזי צועדים על גשר ברזל ("א" אייזערנעם בריק")...

אלא שגם בשבת מברכים אפשר לצאת י"ח קיום הציווי ע"י התוועדות קצרה, וכידוע שאדמו"ר מהר"ש, שהנהגתו היתה באופן של התנשאות כו', "א" בעל-שם'סקע הנהגה"²³, הי' מתוועד במשך 25 דקות²⁴, והי' די בכך לפעול מה שצריך כו'. אבל עכ"פ, ההתוועדות עצמה היא על יסוד הציווי, ונטילת האחריות היא רק בנוגע לאריכות הזמן במשך כמה שעות; ואילו בנוגע ליום הש"ק זה, שאינו זמן הרגיל להתוועדות, הרי המבקש לערוך אותה, צריך ליטול אחריות על עצם עריכתה.

ז. ובכן, יש סיבה מיוחדת לעריכת התוועדות זו:

לאחרונה מרעישים מתוך להט רב ("מ'טומלט און מ'קאכט זיך שטאַרק") אודות חמשת המבצעים: תורה, תפילין, מזוזה, צדקה ובית מלא ספרים.

וכיון שיש כאלו שקיבלו על עצמם לעסוק במבצעים, ועושים זאת במרץ כו' — לכן הרוויחו ("זיי האָבן זיך פאַרדינט") התוועדות מיוחדת זו, בתור הכרת תודה, ביחד עם עידוד והתחזקות על להבא להוסיף ולעסוק בעניני המבצעים עוד יותר.

והתקוה חזקה שהתוועדות זו תפעל גם על אלו שעדיין לא החליטו לעסוק במבצעים,

— הם ראו אמנם שיש אחרים שעוסקים במבצעים, אבל עדיין לא

(21) ד"ה עשרה שיושבים — סה"מ 87. וראה גם תו"מ חע"ד ע' 74. וש"נ. תרפ"ח ס"ע קמח ואילך.

(22) ראה אג"ק שלו ח"ד ע' תכג (נעתק 24) ראה גם סה"ש תרצ"ט ע' 300 [335]. תש"ו ע' 20. וראה גם תו"מ ח"ב ע' 199.

(23) ד"ה עשרה שיושבים — סה"מ 87. וראה גם תו"מ חע"ד ע' 74. וש"נ. תרפ"ח ס"ע קמח ואילך.

(24) ראה גם סה"ש תרצ"ט ע' 300 [335]. תש"ו ע' 20. וראה גם תו"מ ח"ב ע' 199.

החליטו לעסוק בעצמם, ובלשון המשנה בפרקי אבות²⁵ בנוגע "ארבע מדות בנותני צדקה": "יתנו אחרים והוא לא יתן", ומסתפקים בכך שלכל-הפחות לא מפריעים לאחרים לעסוק (שהרי "לאו ברשיעי עסקינן"²⁶, כמו אלו שטבעם להפריע לכל דבר, בבחינת "לא יתן ולא יתנו אחרים") — שגם הם יקבלו על עצמם החלטה לעסוק במבצעים, ובאופן שההחלטה תבוא לידי פועל.

ואם עי"ז יתוסף עוד יהודי שיתחיל לעסוק במבצעים או להוסיף עוד יותר לגבי אופן התעסקותו עד עתה — הי' כדאי כל המאמץ והגיעה שבעריכת ההתוועדות!... שהרי הרמב"ם פוסק²⁷ ש"צריך כל אדם שיראה עצמו .. וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב .. עשה מצוה אחת, הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה", וכיון שכן, יכול להיות שזו תהי' ה"מצוה אחת" שתכריע את כל העולם ותפעל תשועה והצלה!

ח. כאן הי' מאמר המוסגר בנוגע לשכונה ובנוגע לרבנים.

ט. וכאן המקום לבאר ההדגשה המיוחדת שב"מבצע מזוזה", כפי שרואים בפועל שמבצע זה התקבל ביותר:

המעלה של מזוזה לגבי שאר הענינים — שהיא מצוה כללית, כפי שמבאר אדמו"ר האמצעי בסידור²⁸ ש"מצות מזוזה כוללת כל המצות" ושקולה כנגדן, שזוהי מעלה גדולה יותר ממה שאמרו חז"ל²⁹ בנוגע לתפילין ש"הוקשה כל התורה כולה לתפילין" (ולא אמרו שכוללת או שקולה כו'). ועוד מעלה מיוחדת במצות מזוזה:

איתא בגמרא³⁰ אודות אונקלוס הגר, שמלך רומי שלח פלוגת חיילים אחריו להביאו אליו, אך בפועל התגיירו גם הם, ואח"כ שלח עוד פלוגת חיילים וגם הם התגיירו, ואז חזר ושלח עוד פלוגת חיילים וצוה להם שלא יכנסו לשקו"ט ולא ידברו עמו מאומה, אלא יקחוהו עמם, ובצאתו מהבית, הניח אונקלוס את ידו על המזוזה, ובמענה לשאלתם, אמר להם: "מנהגו של עולם, מלך בשר ודם יושב מבפנים, ועבדיו משמרים אותו מבחוץ, ואילו הקב"ה, עבדיו מבפנים, והוא משמרן מבחוץ"³¹, שנאמר³² ה' ישמר צאתך ובוואך מעתה ועד עולם", ובשמעם זאת — התגיירו גם הם!

29) קידושין לה, א. וש"נ.

30) ע"ז יא, א.

31) ראה גם מנחות לג, ב.

32) תהלים קכא, ח.

25) פ"ה מי"ג.

26) ראה יומא ו, א. וש"נ.

27) הלי' תשובה פ"ג ה"ד.

28) עם דא"ח — שער החנוכה ערה

[תב], א.

מסיפור זה רואים גודל מעלת מצות מזוזה עוד יותר מאשר מצות תפילין — שהרי על מצות תפילין נאמר³³ "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", היינו, שמצות תפילין פועלת רק יראה ופחד על עמי הארץ, אבל אינה פועלת להפכם כו'; ואילו מצות מזוזה פעלה על החיילים של מלך רומי — תוקף הקליפה — שהם בעצמם התהפכו מן הקצה אל הקצה, עי"ז שהתגיירו כו'.

וזהו הטעם שמדגישים ביותר את מבצע מזוזה, ומה גם שכיון שמצות מזוזה כוללת אל כל המצוות ושקולה כנגדן, הרי ההתעסקות במבצע מזוזה תפעל גם את ההתעסקות בכל שאר המבצעים, מלבד כללות הענין ד"מצוה גוררת מצוה"³⁴.

י. ויש להוסיף ולקשר הענין של מבצע מזוזה עם חודש תמוז (שכולל גם ג' תמוז וי"ב-י"ג תמוז) — כפי שמשדלים תמיד לקשר כל ענין עם תוכן הזמן כו', ובאופן גלוי וכולט המובן בפשטות (לא רק ע"ד הדרוש, הרמז והסוד) גם לכל אשר בשם ישראל יכונה: בתחיבת "תמוז" ישנם האותיות מ'ו'ז' שב"מזוזה",

— ואע"פ שבתחיבת "מזוזה" מופיעה אות ז' ב"פ, יש לומר, שהאות ז' ד"תמוז" היא כמו שורש (כשיטת רש"י ששורש תיבה יכול להיות גם מב' אותיות ואפילו מאות אחת³⁵) שכולל ב' אותיות ז' שב"מזוזה" — והאות ת' ד"תמוז" רומזת לאות ת' שניתוסף לתחיבת מזוזה כפי שנאמרה בפסוק³⁶ "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך".

ובפרט ע"פ המבואר בקהלת יעקב³⁷ (ספר שהצ"צ מרבה להביאו בתור יסוד לביאורים בתורת חסידות חב"ד³⁸) ש"תמוז למפרע ר"ת זעיר ונוקבא מלכות תפארת"; וענין זה קשור גם עם מזוזה, כפי שנתבאר³⁹ ש"מזוזה" אותיות ז"ו ז"ה, שקאי על ספירת המלכות וז"א כו'.

יא. ויש לקשר את ענין המזוזה גם עם ענינו של יום השבת שבו נערכת ההתוועדות:

ענינו של שבת — שבו נעשית עלי' בכללות העולם (שהעולם נעשה "למעלה מהעולם"), כמבואר בתורת רבינו הזקן⁴⁰ על יסוד מאמר

36) ואתחנן ו, ט. עקב יא, כ.

37) ערך תמוז (ד).

38) ראה גם תו"מ חל"ח ס"ע 307. וש"נ.

39) ראה שיחת ט"ו בשבט ס"ט ואילך

(תו"מ חע"ה ע' ... ואילך). וש"נ.

40) ראה תו"א ר"פ חיי שרה. סהמ"צ

33) תבוא כח, יו"ד. וראה ברכות ו, א.

וש"נ.

34) אבות פ"ד מ"ב.

35) ראה פרש"י תצוה כט, א וברא"ם

שם. וראה גם לקו"ש חיי"ז ע' 16 הערה 5.

התוועדויות תש"נ ח"ג ע' 208 הערה 33. ועוד.

הזהר⁴¹ "פרש חגיכם קאמר⁴², ולא פרש שבתכם", והעלי' היא באופן שניכר גם אצל עמי הארץ⁴³, ועד שניכר גם בגשמיות באופן שאפילו גוי רואה זאת, כמובן מסיפור הגמרא⁴⁴ "שאל טורנוסורפוס את רבי עקיבא .. מה יום מיומים (למה תחשב יום שבת יותר משאר ימים) .. מי יימר דהאינדא שבתא, אמר לו, נהר סבטיון יוכיח" (נהר אחד של אבנים, ובכל ימות השבת שוטף והולך, וביום השבת שוקט ונח).

ודוגמתו בענין המזווה — שקביעת המזווה על פתח הבית פועלת עלי' בכל הבית, וגם באדם הדר בבית וכל עניניו, שנעשים באופן ש"ה' ישמר צאתך ובוואך גו", וכיון ש"את העולם נתן בלבם"⁴⁵, ובלשון נגלה דתורה: "כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם"⁴⁶, הרי זה פועל עלי' ב"בית" דכללות העולם,

והעלי' היא באופן של הזזה — כמרומו בתיבת "מזווה", שיש בה האותיות "זוז", החל מהזזת עצמו ("ער גיט זיך אַ טרייסל") בנוגע לכל מציאותו, שכלו ומדותיו כו', באופן ד"בכל לבבך ובכל נפשך"⁴⁷, ופועל זאת גם בחלקו בעולם ובכל העולם,

ובזה נכללת גם הפעולה בנוגע לדברים המנגדים כו' — שהו"ע השמירה מן המזיקין כו'⁴⁸, ועד לשמירה שהיא באופן ש"גם אויביו ישלים איתו"⁴⁹,

ועד שממשיכים בגלות את אלופו של עולם, שעייז נעשה מ"גולה" — גאולה⁵⁰, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

* * *

יב. בהמשך להמדובר אודות מבצע מזווה — הרי זה קשור גם עם פרשת השבוע:

בנוגע למחלוקת קרח ועדתו — מצינו שאחת הטענות של קרח היתה שבית מלא ספרים צריך להיות פטור ממזווה⁵¹. אבל האמת היא,

---

להצ"צ מצות לא תבערו אש בסופה (דרמ"ז
 ז, א"ב).
 (41) ח"ב פח, ב.
 (42) מלאכי ב, ג.
 (43) ראה דמאי רפ"ד. רמב"ם הל' מעשר רפ"ב.
 (44) סנהדרין סה, ב (ובפרש"י).
 (45) קהלת ג, יא. וראה גם לקו"ת במדבר ה, ריש ע"ב. תו"מ חכ"ג ע' 143. וש"נ.
 (46) סנהדרין לו, סע"א (במשנה).
 (47) ואתחנן ו, ה.
 (48) ראה מכתב תחילת חודש תמוז, חודש הגאולה שנה זו (אג"ק חכ"ט ע' קפט) בהערה ד"ה מזווה. וש"נ.
 (49) משלי טו, ז. וראה ב"ר רפנ"ד.
 (50) ראה ויק"ר ספ"ב. לקו"ת בהעלותך לה, ג. ובכ"מ.
 (51) במדבר פ"ח, ג. תנחומא פרשתנו ב. יל"ש ריש פרשתנו. ירושלמי סנהדרין פ"ו ה"א.

כדברי משה — "משה אמת ותורתו אמת"⁵² — שציווי הקב"ה הוא שגם בית מלא ספרים חייב במזווה.

והענין בזה:

"בית מלא ספרים" קאי על כל אחד מישראל — כי, הנשמה שהיא "חלק אלקה ממעל ממש"⁵³ (כב' הפירושים ההפכיים שבתוכה "ממש": מחד גיסא — אלקה ממש, ומאידך גיסא — שנמשך למטה באופן שנתפס בחוש המישוש), יש בה "עשר בחי' כנגד עשר ספירות עליונות שנשתלשלו מהן"⁵⁴, והיינו, שאין זה רק בבחי' "יחידה לייחדך"⁵⁵, ניצוץ נברא שבו מלובש ניצוץ בורא⁵⁶, אלא באופן שנמשך בעשר ספירות כו', והרי ידוע שהספירות נקראים "ספרים" (כמ"ש הצ"צ⁵⁷); וכאשר הנשמה יורדת להתלבש בגוף, הרי זה בבחינת בית מלא ספרים.

וכיון שהנשמה יורדת למטה למקום של פירוד כו', כמ"ש⁵⁸ "ומשם יפרד", דקאי על כללות עולמות ב"ע, ובפרט בעוה"ז כו' — יש צורך בענין של שמירה, שזהו ענינה של המזווה כו'.

יג. ובהמשך הפרשה מדובר אודות התוקף שנפעל בענין הכהונה לאחר וע"י מחלוקת קרח — שזהו הענין ש"פרח מטה אהרן גו' ויגמול שקדים"⁹,

וכמבואר בלקו"ת⁸ ש"שקדים הם ממהרים להגמר יותר מכל הפירות ותבואות. . וזהו רמז על הכהונה כו'", שעל ידה "יהי נמשך השפעת החסד במהירות. . מבלי עכבה כו'", "וזהו ענין ברכת כהנים, יברכך ה' וישמרך"⁵⁹, וארז"ל⁶⁰ יברכך בממון כו' יברכך בבנים כו' וישמרך מן המזיקים",

ולהעיר גם מהמובא בפירוש רש"י בפירוש "וישמרך", "שלא יבאו עליך שודדים ליטול ממוןך, שהנותן מתנה לעבדו אינו יכול לשמרו מכל אדם, וכיון שבאים לסטים עליו ונוטלין אותה ממנו, מה הנאה יש לו במתנה זו, אבל הקב"ה הוא הנותן הוא השומר" — שזהו ע"ד האמור לעיל (ס"ט) בנוגע לשמירת המזווה, ש"הקב"ה, עבדיו מבפנים, והוא משמרן מבחוץ", עד "וישם לך שלום"⁶¹, שבזה נכלל גם הענין ש"גם אויביו ישלים

56 ראה ע"ה — הובא בלקו"ת ראה כו', סע"א. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תשי" ס"ע 115.

57 אוה"ת פרשתנו ע' תרסב.

58 בראשית ב, יו"ד.

59 נשא ו, כד.

60 במדב"ר פי"א, ה.

61 שם, כו.

52 ב"ב עד, א. סנהדרין קי, סע"א. במדב"ר פי"ח, כ — כגירסת הבחיי והכלי יקר פרשתנו טז, לד. וכ"ה בתנחומא פרשתנו יא.

53 תניא רפ"ב (ובתניא עם לקוט פירושים מרבתינו נשיאינו לשם).

54 שם רפ"ג.

55 נוסח הושענות ליום ג' דחה"ס.

איתו"⁴⁹, שגם המנגד, החל מה"אל זר אשר בקרבך"⁶², מתהפך להיות מסייע כו', שזהו כללות ענין התשובה,

ועי"ז באה הגאולה, כפי שהבטיחה תורה ש"סוף ישראל לעשות תשובה. . ומיד הן נגאלין"²⁰, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאתא לאתבא צדיקיא ("עמך כולם צדיקים"⁶³) בתיובתא⁶⁴, בקרוב ממש.

* * *

יד. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה והנה פרח מטה אהרן.

* * *

טו. רגיל לבאר ענין בפירוש רש"י בפרשת השבוע, או להתעכב על ענין מוקשה בפשוטו של מקרא, שרש"י אינו מבאר, אף שידוע הכלל שרש"י מפרש כל מה שדורש ביאור בפשוטו של מקרא, ועל דבר שאין לו ביאור בפשוטו של מקרא, אומר "לא ידעתי"⁶⁵. ובנוגע לפרשתנו — יש קושיא חזקה ("א קלאץ קשיא", וכאמור כמ"פ שדוקא על "קלאץ קשיא" לא מתעכבים) בכללות הענין של מחלוקת קרח.

הביאור איך יתכן שקרח חלק על משה, למרות הבטחת הקב"ה למשה רבינו "וגם"⁶⁶ כך יאמינו לעולם"⁶⁷ (ולא כבשאר החטאים שלפנ"ז, כמו חטא המרגלים, וכל העשרה נסיונות שניסו בני" את הקב"ה⁶⁸, שבהם לא כפרו בנבואת משה)⁶⁹,

— שקרח לא כפר בנבואת משה⁷⁰, אלא ה' סבור שאפשר לשנות ממה שנצטווה ע"י הקב"ה (כשם שיכולים לשנות גזר דין ע"י תפלה, כפי

שמפורש בקרא "וגם כך יאמינו (לא רק בדרך כלל כו', אלא) לעולם!"

68) ראה שלח יד, כב ובפרש"י. נתבאר בשיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז ס"ו.. (לעיל ע' ...). וש"נ.

69) ולהעיר, שלעת-עתה לא מצאתי שיתעכבו בפירוש על שאלה זו, ועיקר השאלה היא על רש"י, שדרכו לבאר כל ענין הדורש ביאור בפשוטו של מקרא (ולא כמו שאר המפרשים שסומכים על כך שיש ביאורים ע"ד הדרוש והרמז כו'), ואעפ"כ אינו מתרץ שאלה זו.

70) ואף משמעות דבריו היתה באופן אחר כו' — הרי זה מובן ע"פ מה שכבר הבהיר רש"י בנוגע לטענת בני" "מי יאכילנו בשר" (בהעלותך יא, ד): "וכי לא ה' להם

62) ראה שבת קה, ב. 63) ישע"י ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.

64) ראה זח"ג קנג, ב. לקו"ת דרושי שמע"צ צב, ב. ובכ"מ.

65) ראה בהנסמך בלקו"ש ח"ה בתחלתו (בשוה"ג הא').

66) יתרו יט, ט.

67) ואין לדחוק ולתרוץ שההבטחה ש"בך יאמינו" היא רק על רוב הפעמים, או רק על ענינים כלליים כו' — שהרי מחלוקת קרח לא היתה מאורע שנעשה ע"י איש פרטי, אלא מאורע כללי שהשתתפו בו מאתיים וחמישים ראשי סנהדראות כו', וענין שנוגע לכל מציאותו של משה רבינו, שלכן "וישמע משה ויפול על פניו" (פרשתנו טז, ד); והעיקר,

שפעל משה ע"י תפלתו לאחרי חטא העגל וחטא המרגלים⁷¹), ולפעול שהקב"ה יטול כהונה גדולה מאהרן ויתננה לקרח.

אלא שמשה הי' סבור שקרח ועדתו חולקים עליו וטוענים ש"לא הי' שלחני"⁷², כי, מצד גודל ענוותנותו "מכלל"⁷³ האדם אשר על פני האדמה"⁷⁴, חשב שיתכן שלא נתקיימה הבטחת ה' "וגם כך יאמינו לעולם", ע"ד שמצינו ביעקב, שאע"פ שהיתה לו הבטחת הקב"ה, הי' "ירא שמא .. נתלכלכתי בחטא כו"⁷⁵ —

נכלל בשיחה שהוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפסה בלקו"ש חי"ח ע' 188 ואילך.

טז. בהערות על הזהר דפרשתנו⁷⁶ מתעכב אדמו"ר על מאמר הזהר⁷⁷ "כל מאן דאשתדל באורייתא אשתדל בשמא קדישא ואשתזיב מכלא וכו'", ומבאר, ש"שמא קדישא קאי על מלכות דאצי", כי מל' נקראת שם, ושמא קדישא הוא מל' דאצי", כי קדש הוא אור אבא המקנן באצי, א"כ שמא קדישא הוא מל' דאצי" .. כשמקבלת מחכ"י.

ויש להוסיף בזה עוד ענין שאדמו"ר לא ביאר, כיון שסמך שיבינו לבד, ע"פ המבואר במ"א, וכפי שיתבאר לקמן.

יז. האמור לעיל (סט"ו) בנוגע להבטחת הקב"ה למשה רבינו "וגם כך יאמינו לעולם" — דקאי על החידוש שנפעל במ"ת בנוגע לנאמנות של משה בתור נביא, כמ"ש הרמב"ם⁷⁸ ש"מעמד הר סיני לבדו היא הראי'

כא) "וירח ה' את ריח הניחוח ויאמר גו' לא אוסיף גו' כי יצר לב האדם רע מנעוריו וגו'", אע"פ שבתחילה היתה הסברא להיפך, שכיון ש"כל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום", לכן צריך להביא מכול כו' (בראשית ו, ה).

72) שלכן הוצרך להוכיח "בזאת תדעון כי הי' שלחני לעשות את כל המעשים האלה כי לא מלבי", עי"ז ש"בריאה (חדשה) יברא הי' וגו'" (פרשתנו שם, כח"ל).

73) בהעלותך יב, ג.

74) ועאכו"כ ביחס לדור המדבר שהי' דור דעה (ראה ויק"ר פ"ט, א. במדבר פ"ט, ג. וש"נ).

75) פרש"י וישלח לב, יא.

76) לקוטי לוצ' הערות לזח"ג ע' שעח ואילך.

77) ח"ג קעו, א.

78) הלי' יסוה"ת רפ"ח.

בשר, והלא כבר נאמר כו', אלא מבקשים עלילה", ו"מאחר שאינן מבקשים אלא עלילה, לא תספיק להם .. אם אתה נותן להם בשר בהמה גסה, יאמרו דקה בקשנו, ואם אתה נותן להם דקה, יאמרו גסה בקשנו, חי' ועוף בקשנו וכו'", והיינו, שאמירתם "מי יאכילנו בשר" היתה באופן של "אחד בפה ואחד בלב" (וע"ד שמצינו בדברי יעקב ללבן "ותחלף את משכורתי עשרת מונים", "היית משנה תנאי שבינינו מנקוד טלוא ומעקודים לברודים" (ויצא לא, מא ובפרש"י), היינו, שלבן אמר דבר אחד והתכוין לדבר אחר כו'). ועד"ז בנדו"ד.

71) ועד"ז מצינו שתפלתו של אברהם היתה מועילה לשנות את העונש שנגזר על סדום אילו היו שם צדיקים כו' (וירא יח, כד ואילך). ועד"ז מצינו שע"י הקרבנות שהקריב נח נעשה שינוי רצון למעלה, כמ"ש (נח ח,

לנבואתו שהיא אמת שאין בו דופי", ש"הקול מדבר אליו ואנו שומעים משה משה לך אמור להן כך וכך" (נוסף על מש"נ לפני"ז "ויאמינו בה' ובמשה עבדו"⁷⁹) — קאי לא רק על משה רבינו בלבד, אלא גם על כל עניני התורה, תושב"כ ותושבע"פ, שנתגלו ע"י הנביאים שלאח"ז, עליהם אמר משה "נביא מקרבך מאחריך כמוני יקים לך ה' אלקיך אליו תשמעון"⁸⁰, וכן ע"י חכמי ישראל שהם סמוכים איש מפי איש עד משה רבינו⁸¹.

ומזה מובן, שכאשר יש מי שחולק על "דבר ה' זו הלכה"⁸², לעשות דבר שהוא בניגוד להלכה, כמו בנוגע לגזירה של מיהו יהודי, שיוכל להיות גיור שלא כהלכה רח"ל — הרי בזה חולק הוא על משה רבינו, ופוגע בענין ש"גם כך יאמינו לעולם".

(דובר אודות מיהו יהודי).

* * *

יח. בנוגע להערות אאמו"ר על הזהר — יש להוסיף:

כללות השייכות של התורה ל"שמא קדישא" היא — ע"פ הידוע שכל התורה כולה שמותיו של הקב"ה⁸³.

אמנם, בשמותיו של הקב"ה יש דרגות נעלות יותר מ"שמא קדישא" (שקאי על מלכות דאצילות) — עד לבחי' הוא ושמו בלבד (כפי שהי' עד שלא נברא העולם — דהיינו לפני הצמצום)⁸⁴. והרי גם לשם זה שייכת התורה, שקדמה לעולם⁸⁵, "שעשועים גו' לפניו"⁸⁶.

והטעם שנקט כאן "שמא קדישא" (מלכות דאצילות) דוקא — כי, כאן מבואר שהתורה פועלת ש"אשתזיב מכלא", שהו"ע ההצלה "מכל הצרות ומכל בחי' הרע שיש בבי"ע"⁸⁷, ולכן נוגע כאן השייכות של התורה לבחי' מלכות דאצילות דוקא, שהיא המקור דבי"ע, ששם יש צורך בענין ההצלה כו'.

וכפי שמצינו גם בגמרא מעלת התורה בנוגע לענין ההצלה — ש"מצוה, בעידנא דעסיק בה מגנא ומצלא, בעידנא דלא עסיק בה אגוני מגנא אצולי לא מצלא", ואילו "תורה, בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה, מגנא ומצלא"⁸⁸, ועוד זאת, שההגנה וההצלה של

(84) פדרר"א רפ"ג (וראה סה"מ תר"ס

ס"ע מג ואילך).

(85) ב"ר פ"א, ד. ועוד.

(86) משלי ה, ל.

(87) לקוטי לוי"צ שם ע' שפ.

(88) סוטה כא, א.

(79) בשלח יד, לא.

(80) פ' שופטים יח, טו.

(81) ראה רמב"ם הל' סנהדרין רפ"ד.

(82) שבת קלח, ב.

(83) רמב"ן בהקדמתו עה"ת. יונת אלם

פכ"ט. ועד"ז זח"ב פז, א. ובכ"מ.

התורה היא באופן של "מקלט" — "דברי תורה קולטין"⁸⁹ — שמקיף את כל מציאות האדם כו',

ועד שההגנה וההצלה היא לא רק בשעה שיש מצב של סכנה כו' (ע"ד שמצינו במדרש⁹⁰ בנוגע למצות צדקה: "אמר הקב"ה, נפשו של עני היתה מפרכסת לצאת מן הרעב ונתת לו פרנסה והחיית אותו, חייך שאני מחזיר לך נפש תחת נפש, למחר בנך או בתך באין לידי כו', ואזכור אני להם את המצוה שעשית עם העני ומציל אני אותם כו'"), אלא באופן שמלכתחילה אין מצב בלתי-רצוי, ע"ד מ"ש⁹¹ "כל המחלה גו' לא אשים עליך (מלכתחילה) כי אני ה' רופאך".

יט. ובהמשך לזה יש לעורר אודות ההשתדלות וההתחזקות בנוגע למבצע תורה, בפרט באותם מקומות שבהם אירעו מאורעות בלתי-רצויים, כך, שיש צורך בתוספת שמירה כו'.
ובהקדמה:

כיון שרואים לאחרונה שניתוסף התגברות בצד הלעו"ז באופן מופלא שלא הי' אפילו במקולקלים שבאומות,

— ובודאי כבר יצאו י"ח כו' עבור כל המקומות, ויקויים מאמר קדושי עליון⁹² על זה שאומרים שאחר השריפה מתעשרים, כיון שסדר השתלשלות מדות העליונות הוא חסד דין רחמים, ולכן לאחרי מדת הדין בשריפה מתעוררת מדת הרחמים כו' —

יש צורך לפעול התגברות יתירה גם בצד הקדושה, החל מלימוד התורה,

כולל ובמיוחד עי"ז שיקימו במקומות אלו מוסדות תורה חדשים [ולא רק שלא יהי' מיעוט במוסדות הקיימים בגלל מאורעות הנ"ל], הן מוסדות קבועים, והן מוסדות זמניים, כמו מחנות קיץ שמיעדים עבור חדשי הקיץ בלבד,

כמובן מדברי רבינו הזקן בנוגע ליחוד שנעשה ע"י עניני תומ"צ — שבזה גופא יש מעלה יתירה בלימוד התורה לגבי קיום המצוות, כיון ש"אורייתא וקוב"ה כולא חד"⁹³ (שהרי הוא וחכמתו א'⁹⁴ — ע"ד שלימוד התורה למטה הוא באופן ד"יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו . . להיות

(93) זהר הובא בתניא פ"ד, רפכ"ג. וראה

זהר ח"א כד, א. ח"ב ס, א. תקו"ז ת"ו (כא),

(ב). תכ"ב (סד, א). ועוד.

(94) תניא פ"ב.

(89) מכות יו"ד, א.

(90) תנחומא משפטים טו.

(91) בשלח טו, כו.

(92) ראה אג"ק אדה"ז ע' תל. וראה גם

ת"מ חני"ז ס"ע 25 ואילך. וש"נ.

לאחדים ומיוחדים ממש כו"95), "ולא אברין דמלכא לחוד כפיקודין"96 — ש"יחוד זה למעלה הוא נצחי לעולם ועד, כי הוא ית' ורצונו למעלה מהזמן, וכן גילוי רצונו שבדבורו שהיא התורה הוא נצחי"97.

וענין זה קשור גם עם בית מלא ספרים, להיותם ספרים של תורה — תושב"כ ותושבע"פ, וכן סידור תפלה, שיש בו גם ענינים מתושב"כ ותושבע"פ; וכאשר הבית הוא מלא ספרים, הרי כיון שעניני התורה הם רצונו וחכמתו שמאוחדים עמו (כנ"ל), אזי נעשה הבית דירה לו ית'.

כ. ויש להוסיף ולהבהיר בנוגע למבצע צדקה:

(א) מצד "והייתם נקיים מה' ומישראל"98, כדאי ונכון שעל גבי קופות הצדקה עצמם לא יציינו שם של מוסד מסויים, כדי שלא יחשבו שרוצים להרויח כסף כו', אלא יאפשרו לכל אחד ליתן הצדקה לאיזה מוסד שרוצה כו',

וגם לא יציינו את שם המוסד שמארגן כל ענינים אלו, כדי שלא יאמרו שלכבוד עצמו הוא דורש כו' (כפי שמצינו בגמרא99 ש"בשעה שאמר הקב"ה אנכי ולא יהי' לך100, אמרו אומות העולם, לכבוד עצמו הוא דורש, כיון שאמר כבוד את אביך ואת אמך101, חזרו והודו למאמרות הראשונות").

(ב) כדאי ונכון שע"ג קופות הצדקה יהיו גם ציורים של תפילין, מזוזה, ספרי קודש וכו', כדי שנוסף לכך שקופות הצדקה יזכירו לכל הרואים אותם אודות מצות הצדקה, יזכירו ציורים הנ"ל ויעוררו גם אודות שאר עניני המבצעים כו'.

כא. וכן יש לעורר אודות ענין נוסף:

בעמדנו בהתחלת חודש תמוז, לפני שבעה עשר בתמוז, יש להשתדל להבטיח ולוודא ש"יהפכו ימים אלו לששון ולשמחה"102, עי"ז שיבטלו את הסיבה שגרמה לענינים הבלתי-רצויים די"ז בתמוז כו', שזהו הענין דשנאת חנם103 — ע"י ההוספה באהבת ישראל באופן של אהבת חנם, — ובפרט שאין זו אהבת חנם, אלא כפי שמבאר רבינו הזקן בתניא פרק ל"ב, שכאשר "גופו נבזה ונמאס בעיניו, רק שמחתו תהי' שמחת הנפש לבדה [ועכ"פ באופן שגם הגוף תופס מקום, אלא שבטל ומתנהג ע"פ רצון הנשמה, אבל לא באופן ש"עושים גופם עיקר ונפשם

(100) יתרו כ, ב"ג.

(101) שם, יב.

(102) ראה זכרי' ת, יט. רמב"ם הל'

תעניות בסופן.

(103) ראה יומא ט, ב.

(95) שם פ"ה.

(96) שם פכ"ג.

(97) שם פכ"ה.

(98) מטות לב, כב.

(99) קידושין לא, א.

טפלה"ן], הרי זו דרך ישרה וקלה לבוא לידי קיום מצות ואהבת לרעך כמוך¹⁰⁴, לכל נפש מישראל למגדול ועד קטן .. (כי) הנפש והרוח מי יודע גדולתן ומעלתן וכו" —

ואז יקויים הענין ד"ברכנו¹⁰⁵ אבינו כולנו כאחד"¹⁰⁶.

* * *

כב. בהמשך להאמור לעיל (סט"ו) שמצד ענוותנותו הי' משה סבור שלא מאמינים בו, אבל האמת היא שהאמינו בו — יש לבאר דברי רש"י על הפסוק¹⁰⁷ "רב לכם בני לוי":

רש"י מפרש: "ולא טפשים היו, שכך התרה בהם וכו", וממשיך: "וקרח שפקח הי', מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו .. אמר אפשר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני ואני אדום, לכך נשתתף לבוא לאותה חזקה ששמע מפי משה שכולם אובדים ואחד נמלט, אשר יבחר ה' הוא הקדוש, טעה ותלה בעצמו".

ולכאורה: אם קרח לא האמין במשה רבינו — מה לו להתייחס למה "ששמע מפי משה שכולם אובדים ואחד נמלט" !?

ועכצ"ל, שגם הוא האמין במשה רבינו, בידעו ש"משה אמת"⁵², ולכן כ"ששמע מפי משה שכולם אובדים ואחד נמלט", הי' בטוח שכך יהי' בפועל, אלא ש"טעה ותלה בעצמו".

כג. ויש לבאר גם הסיום בפירוש רש"י, "ולא ראה יפה, לפי שבניו עשו תשובה, ומשה הי' רואה":

לכאורה אינו מובן: מה נוגע כאן ש"משה הי' רואה", וכי יש צורך לספר כאן מעלת משה?

אך הענין הוא — שבזה בא רש"י לתרץ שאלה:

כיון שמשה ידע שקרח פיקח הי', הנה בראותו שקרח חולק עליו וטוען שהוא צריך להיות כהן גדול (ולא אהרן), הי' לו לחשוב ולשער שכנראה "ראה" משהו שגרם לו לטעון כו'.

וכיון שכך, אינו מובן, איך הי' משה בטוח שקרח לא צודק בטענתו נגד כהונת אהרן, ובודאי לא יוכל לפעול שינוי למעלה (ע"י תפלה כו') בנוגע לכהונת אהרן; לכאורה הי' צריך לחזור ולשאול את הקב"ה, ואיך הי' בטוח שדוקא אהרן ישאר בכהונה גדולה !?

(106) חסר הסיום (המו"ל).

(107) פרשתנו טז, ז.

(104) קרושים יט, יח.

(105) נוסח ברכת "שים שלום" בתפלת

העמידה.

ועל זה מתרץ רש"י, שקרח סמך על מה ש"ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו", ולכן, בשמעו מפי משה "שכולם אובדים ואחד נמלט... תלה בעצמו", אבל האמת היא ש"לא ראה יפה", כי השלשלת הגדולה שעתידיה לצאת ממנו היתה עי"ז ש"בניו עשו תשובה"; אבל "משה הי' רואה" אמיתת הדברים, ולכן לא הי' אצלו ספק בדבר.

ונקודת הענין — שהאפשרות שיתעורר ספק אצל משה בגלל מחלוקת קרח אינה אלא בנוגע למשה עצמו (הנאמנות שלו כו'), שמצד ענוותנותו יכול לחשוב שמא גרם החטא ולא נתקיימה ההבטחה ש"גם כן יאמינו לעולם", ולכן יש צורך להוכיח ש"ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה כי לא מלבי גו"; אבל בנוגע לכהונת אהרן — לא הי' אצל משה נתינת מקום לספק, כיון שמינוי אהרן לכהונה גדולה היתה ע"פ ציווי הקב"ה, ולכן הי' משה יכול לעמוד בכל התוקף ולהוכיח ש"ה' שלחני גו'".

כד. וההוראה מזה:

גם כאשר רואים יהודי שאומר שהוא חולק על משה רבינו, צריך לדעת שכיון שישנה ההבטחה "וגם כן יאמינו לעולם", הרי בודאי שלאמיתו של דבר גם הוא מאמין במשה רבינו, אלא שאין זה נראה בגלוי, בגלל שישנו דבר שמבחוץ שמעלים ומסתיר על האמונה כו', וצריך רק להסיר את ההעלם וההסתור, ואז תהי' האמונה בגלוי כו'.

ועז"נ¹⁰⁸ "ורעה אמונה", שצריך לרעות ולפרנס את האמונה שנמצאת בהעלם אצל כל אחד מישראל, ולפעול שתבוא מן ההעלם אל הגילוי, ותומשך ותחדור בכל עניני ההנהגה שבסדר החיים¹⁰⁶.

[לאחרי אמירת ברכה אחרונה, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:

כדי להבטיח שהמדובר בהתוועדות יומשך ויבוא בפועל, יש לקשר זאת עם דבר גשמי¹⁰⁹ — עי"ז שיקחו מהתוועדות זו יין ומזונות על מנת לחלק בהתוועדות שיערכו בנוגע לענין ה"מבצעים".

התחילו לנגן הניגון¹¹⁰ של ר' מיכאל דוואַרקין¹¹¹, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עמד מלוא קומתו ורקד על מקומו משך זמן רב. ולאחרי תפלת מנחה התחיל לנגן ניגון הנ"ל].

110) בתקליט "ניח"ח" מספר 8 ניגון 11.

111) ראה אודותו — בהנסמן בתו"מ

חע"ב ע' 265 הערה 166.

108) תהלים לו, ג. וראה לקו"ש חט"ז ע'

16 וש"נ.

109) ראה דרשות הר"ן דרוש ב. רמב"ן

לך לך יב, ו. לבוש על הרקאנטי לך לך שם.

הוספה

א

בי"ה. כ"ז ניסן תשי"ד
ברוקלין

שלום וברכה!

... מה שכותב שמקושר קצת לחסידי ליובאוויטש וכן שלומד קצת תניא. הנה לפלא על שני הקצת שכותב, כי בידו הדבר תלוי ואין לך דבר העומד בפני הרצון; וידוע פסק רז"ל הבא לטהר מסייעין אותו, והשי"ת יצליחו שיראה גם מכאן ולהבא גם בעיני בשר השגחה פרטית מהקב"ה שהוא עצם הטוב ובמילא יקבע בלבו ג"כ אשר הנה ה' נצב עליו ומלא כל הארץ כבודו ומביט עליו וכו' וכמבואר בתניא פרק מא', ובתוספת אומץ בלימוד התורה ובמאור שבתורה זוהי פנימיות התורה וקיום המצות בהידור מוסיף השי"ת בהמצטרך לאדם הן בגשמיות והן ברוחניות. בברכת מזל טוב.

ב

בי"ה, יו"ד כסלו תשכ"ג
ברוקלין

האברך ... שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו בו כותב אשר רוצה להיות חסיד ואינו יכול. ומובנת הפליאה והתמימי מי זה ששולל ח"ו היכולת, והרי בכל עניני טוב וקדושה הובטחנו הבא לטהר מסייעין אותו, ולא עוד אלא שאמרו חז"ל אדם מקדש עצמו מעט מלמטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה, אלא שזה המעט צריכים לעשות בעצמו, ז. א. ללמוד בהתמדה ושקידה תורתנו הקדושה, והלימוד יביא לידי מעשה הנהגה בחיי היום יומים על פי התורה, ויעשה כל האמור באופן

א

ואין לך דבר העומד בפני הרצון: ראה זח"ב קסב, ריש ע"ב. פסק רז"ל הבא לטהר מסייעין אותו: שבת קד, א. וש"נ.

ב

הובטחנו הבא לטהר מסייעין אותו: שבת קד, א. וש"נ. שאמרו חז"ל אדם מקדש עצמו כו': ראה יומא לט, רע"א. תניא ספכ"ז. והלימוד יביא לידי מעשה: ראה קידושין מ, ב. וש"נ.

דמוסיף והולך, ועי"ז ימולא משאלות לבבו לטובה, והובטחנו אין לך דבר העומד בפני הרצון.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

דמוסיף והולך: ע"פ שבת כא, ב.

והובטחנו אין לך דבר העומד בפני הרצון: ראה זח"ב קסב, ריש ע"ב.

לזכות

הילדה **מרים צימעל** שיחי

ליום הולדתה ט' סיון ה'תשפ"א

ולזכות אחיותי ואחי

אסתר יהודית, רייזל ודוד דניאל

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' **אלתר אלי'** וזוגתו מרת **זיסא שיינא**

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

מאָרקוס

ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' **יצחק דוב בער** וזוגתו מרת **איטא מנוחה** שיחיו **מאָרקוס**

מרת **חנה** שתחי' **מלכא**